

NS wandeling Delden

In de loop van de jaren zijn er NS-wandeltochten bijgekomen, maar ook (geruisloos) verdwenen. Een regelmaat die niet altijd afgedwongen werd door de asfaltering van het landschap. De afgedankte wandelingen zijn vaak nog prima te lopen. Ze hebben dan ook een plek gevonden op Wandelzoekpagina.

De routebeschrijving is niet altijd meer kloppend: de markering wordt niet meer onderhouden en herkenbare punten zijn wellicht verdwenen. Ook de informatie over bus en trein, openingstijden van horeca en adressen van organisaties kloppen wellicht niet meer. De beschrijving is namelijk letterlijk overgenomen.

Wandelzoekpagina, Wandelnet noch NS zijn verantwoordelijk voor de juistheid van de routebeschrijving.

Veel wandelplezier.

Inleiding

Het landgoed Twickel is rond 4.000 ha groot en wordt sinds 1953 beheerd door een stichting. Het bestaat uit een afwisselend landschap met boerderijen, bossen en natuurterreinen. Kenmerkend zijn de vele oude eiken, die het landschap verfraaien. De wandeling is ongeveer 10 km lang.

De toegang is gratis; voor een bezoek aan de tuin moet een bescheiden toegangsprijs worden betaald (zie aldaar). De wandeling kan niet worden bekort. In natte perioden is het wel verstandig waterdicht schoeisel aan te trekken.

Restaurants

Er zijn aan het begin en het eind van de wandeltocht enkele restaurants. In de zomer, op de middagen dat de tuinen zijn geopend, kan ook in de Oranjerie in de Kasteeltuin een consumptie worden geserveerd.

Wat is er te zien?

Bezienswaardigheden die zijn opgenomen in de wandeltocht:

Kasteel Twickel - niet te bezichtigen, maar wel van z'n mooiste kant te bekijken tijdens de wandeling door de tuin. De tuin is in 1994 geopend vanaf

Pinkstermaandag 23 mei tot 15 oktober elke ma, wo en za van 13:30 tot 17 uur (kassa sluit om 16 uur). In de fraai gerestaureerde Oranjerie zijn zitjes waar koffie en thee wordt geschonken.

Toegangsprijs fl. 5,00 per persoon (kinderen t/m 12 jr onder geleide gratis).

Honden kunnen niet worden toegelaten - er is wel een opvang mogelijk.

De Noordermolen - een in 1420 gebouwde watermolen in de buurtschap Deldeneresch. De molen is tussen 1977 en 1989 grondig gerestaureerd en op de 1e en 3e zo van de maand in wekring en dan ook te bezichtigen van 13 tot 16 uur.

Toegangsprijs fl. 2,00 per persoon.

De Watertoren - In 1894 besloot Baron van Heeckeren na een dieptebooring die alleen zout water opleverde voor eigen rekening een waterleiding aan te leggen voor het landgoed en de bewoners van Delden. Deze watertoren is daar een onderdeel van. Hij is 37 m hoog, heeft een reservoir van 200.000 liter en een bijzonder fraaie vorm. De toren is niet te bezichtigen, maar wel tijdens het laatste deel van de wandeling te zien.

Museumboerderij Wendezoele - een boerderij in oude stijl. Geopend waarschijnlijk vanaf 1 juli 1994. Toegangsprijs nog niet bekend.

Niet in de wandeling opgenomen maar zeker een bezoek waard zijn:

Het Zoutmuseum, gelegen in het centrum van Delden. Geopend: mei t/m augustus op maandag t/m vrijdag 10 tot 17 uur, zaterdag en zondag 14 tot 17 uur. In de periode september t/m april, dinsdag t/m vrijdag van 14 tot 17 uur; zondag 14 tot 17 uur. Eerste feestdagen gesloten. Prijs fl. 4,00, kinderen t.m 12 jaar fl. 2,50, 65+ fl. 3,50. Museumjaarkaart gratis.

Het Zoutmuseum - een laat-gotische hallenkerk, daterend uit het midden van de 12de eeuw met een toren die half zo hoog is geworden als bedoeld en een fraai interieur en meubilair en schilderijen op muren en gewelven. Bezichtiging is mogelijk (inf. VVV - Delden 05407 - 61300).

NS Wandeltochten

NS heeft wandeltochten verspreid over heel Nederland. Dit jaar zijn er acht speciale wandelingen, de 8 Groene Buren van NS. Tijdens deze wandelingen ontdekt u de mooiste groene plekjes rond de NS-stations. Daarnaast heeft NS ook nog 40 Rail Idee wandeltochten. Met een Rail Idee koopt u in een keer uw treinreis en een kaartje voor de routebeschrijving. Met een Rail Idee kunt u alle kanten op. U heeft de keuze uit musea, beurzen, fietstochten, attractie- en dierenparken en nog veel meer. Meer informatie vindt u in de pocket Er-op-Uit!, te koop voor fl. 4,50 bij het NS-loket.

Algemene informatie over de wandeltocht

*'En dan - wat is de natuur nog in dit land
Een stukje bos ter grootte van een krant'.*

Dat dichtte J.C. Bloem al in het jaar 1946. Wie een wandeling maakt door het landgoed Twickel ontdekt dat er uitzonderingen zijn: in de vierduizend hectare rond dit kasteel komt de natuur nog volop tot zijn recht. Dat danken we aan de vroegere bewoners van dit landgoed, die zich altijd hebben verzet tegen aantasting van het landelijke karakter. Wie wandelt door de bossen en het hoevenlandschap van het landgoed Twickel, ontdekt dat de natuur in dit deel van Twente nog veel

kansen heeft. Wie bovendien belangstelling heeft voor mooie tuinen en bloemen kan deze voettocht over fit unieke landgoed combineren met een wandeling door de tuinen rond het kasteel. Die is in het seizoen op drie middagen in de week geopend. U maakt dan kennis met een van de mooiste kasteeltuinen van ons land. De nummers tussen haakjes verwijzen naar het kaartje.

Stad en Ambt Delden zijn twee gemeenten die liggen in 'de Hof van Twente'. Ze zijn al heel oud, want grafvelden uit de Bronstijd bewijzen dat er 1800 tot 2000 jaar voor onze jaartelling al mensen woonden bij de Deldener-esch. Delden kreeg in 1333 hernieuwde stadsrechten en de oude stadskern is voor een groot deel nog bewaard. Dit dagje Twickel is dan ook een goede kans met dit charmante stadje kennis te maken.

Wandelen door het landgoed Twickel

In precies tien minuten wandelt u van het station via mooie lanen naar de rand van het landgoed: het begin van de brede oprijlaan naar het kasteel. Imponerend zijn de bomen, oude eiken, die in het voorjaar huisvesting bieden aan vele soorten vogels. IN het najaar zijn de kleuren van de eiken wondermooi. Het kasteel (1) vormt het middelpunt van het landgoed. Het is door erfopvolging eeuwenlang (vanaf 1347) in het bezit geweest van de geslachten van Twickelo, Raesfeld, Van Wassenaer en Van Heeckeren, In 1953 bracht Baronnesse van Heeckeren van Wassenaer het landgoed onder in een stichting. Ze is in 1975 overleden; het kasteel wordt nu bewoond door de familie Zu Castell Rödenhausen.

Vanaf het kasteel wandelt u langs een lange zichtlaan door een open landschap. Aan weerszijden staan in de wei enkele bomen die zorgen voor schaduw voor het vee. Let eens op de vraatgrens aan de onderkant van de bomen; de in de wei lopende koeien houden tot op zekere hoogte van een groen blaadje. Als u een tweetal rustieke rustieke bruggetjes gepasseerd bent, gaat u het bos in. De bossen van Twickel zijn beroemd om hun eeuwenoude eiken en beuken. Het eikehout is veelgevraagd om zijn goede kwaliteit. In het voorjaar zijn er veel vroeg bloeiende wilde planten. als bosanemonen en lelietjes van dalen. Iets later, in de meimaand, kunt u genieten van de metershoge rododendronstruiken die langs vele paden staan. De bossen worden met veel zorg onderhouden; een vaste ploeg medewerkers vindt dagelijks werk in het bos en de houtzagerij en zorgt waar nodig voor verjonging van het bos.

Bijzonder is dat op het landgoed zeven soorten vleermuizen voorkomen die in het park en de bossen een gunstig leefklimaat vinden. U zult ze tijdens de wandeling waarschijnlijk niet zien omdat het echte nachtdieren zijn. De vleermuis heeft het in deze tijd moeilijk o.a. door het verdwijnen van geschikte nestgelegenheden. Op Twickel is de oude ijskelder een geliefd winterverblijf en ook verder wordt, in overleg met een groep deskundigen, een vleermuis-vriendelijk beheer gevoerd.

Men laat er zelfs bepaalde bomen voor staan.

Het hoevenlandschap

Als u de verkeersweg bent overgestoken wordt het landschap opener. U wandelt door kleinschalige landbouwpercelen met de karakteristieke Twentse boerderijen van het hallehuis-type. De pachtboerderijen hebben witte luiken met een zwarte rand, de kleuren van Twickel. In de streek wordt het 'nabuurschap' hoog in ere gehouden: buren helpen elkaar als het nodig is. En bij geboorte, huwelijk en overlijden gelden nog vele oude gebruiken. In de buurtschap Deldener-esch, waar we nu wandelen, is nog een eeuwenoude oliemolen (2) die wordt voortbewogen door waterkracht. Vrijwilligers houden na de restauratie de molen draaiende. Tweemaal per maand is de molen in werking en te bezichtigen (zie aldaar). Een gastvrije zuivelboerderij levert de producten van het land waar het leven nog goed is. En de oeroude geschiedenis van de streek wordt zichtbaar in een uit Scandinavië in de IJstijd aangevoerde 'dikke steen'(3) die in 1814 door twaalf paarden uit de grond is getrokken zoals een inscriptie meldt.

Het zout van Delden

De adellijke bewoners van het kasteel hebben veel gedaan voor de ontwikkeling van Delden en omgeving. Zo liet de laatste heer van Twickel rond de eeuwwisseling diepteboringen verrichten op zoek naar water. Het bleek dat het water onbruikbaar was door het hoge zoutgehalte. In 1918 heeft dat onderzoek geleid tot de vestiging van de zoutindustrie in het nabijgelegen Boekelo. Overigens gaf de baron zijn pogingen niet op en liet hij een watertoren (4) bouwen die werd aangesloten op de hogedrukwaterleiding in Almelo. Ook de aanleg van een 11 km lange waterleiding en een distributienet in de stad Delden werd door hem verzorgd. De dankbare bevolking eerde hem met een sierlijke pomp met een plaquette op het Kerkplein. De watertoren, die met zijn smalle onderbouw en kantelen bijzonder fraai van vorm is, is tijdens het laatste deel van de wandeling steeds zichtbaar.

Een museumboerderij

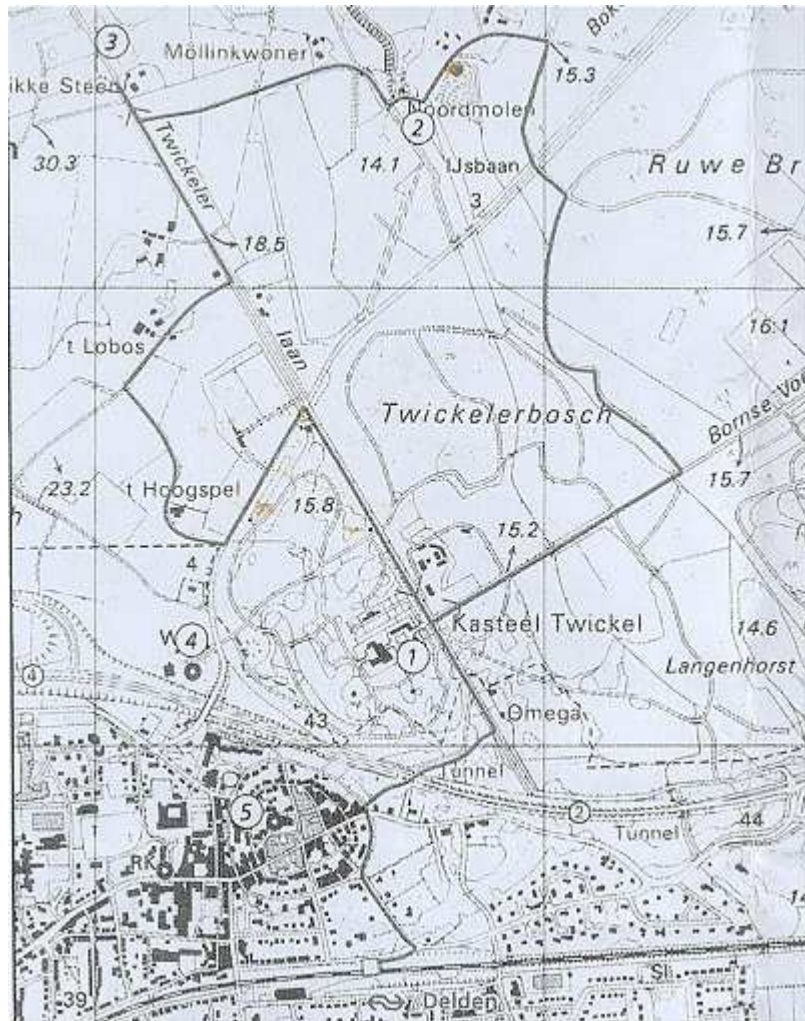
Vanaf midden 1994 heeft dit gebied nog een aantrekkelijk reisdoel. Want dan is de Museumboerderij Wandezoele te bezichtigen. De naam is afgeleid van de draaibare galg-achtige constructie waaraan een kookpot kan worden gehangen, die men daarmee boven of van het vuur kon plaatsen. De kleine boerderij is geheel ingericht als een gemengd bedrijf uit oude tijden. Met een paar melkkoeien, wat jong vee, varkens, kippen en een paard. De grond wordt bewerkt als vroeger en er wordt nog op de 'Sikkels klinken - sikkels blinken--manier geoogst. Zo geeft het geheel een boeiend beeld van de tijd die ook in deze streek voorbij is maar die wel vele aantrekkelijke kanten heeft. U komt terug bij het kasteel en wandelt -

eventueel na een omweg door het centrum van het stadje en een bezoek aan het Zoutmuseum (5) - terug naar het station. Als u ook een wandeling wilt maken door de unieke tuin van het kasteel dan is dat mogelijk op drie middagen in de week van 23 mei tot half oktober (de tijden en prijzen zijn in deze folder vermeld).

Het kasteel en de tuin

Het kasteel is ontstaan uit een in 1347 door Herman van Twickelo gekochte hofstede. Deze is in de loop van de eeuwen uitgebreid en verbouwd. Thans is het een, door een gracht omgeven, imposant bouwwerk met torens en dwarsvleugels. De voorkant is opgetrokken in vroeg-renaissance-stijl. het kasteel is niet te bezichtigen. Wel kunt u een bezoek brengen aan de formele tuin met Oranjerie, de Rotstuin van de laatste bewoonster en de fraaie parkaanleg met waterpartijen. 's Zomers kan men in de onlangs gerestaureerde Oranjerie tussen de geurende kuitplanten genieten van een kopje koffie of thee. 's Winters vinden de vele tientallen kolossale (sub)tropische kuitplanten hier een tegen de vorst beschutte plaats. Vroeger werden de kuiten met hun zware inhoud van wel duizend kilo via draagbomen door acht sterke mannen naar binnen gedragen. Nu gebeurt dit mechanisch.

In de tuin vallen vooral de tientalle taxusboompjes op die in vele bijzondere vormen zijn geknipt en een lust zijn voor het oog. Ook de talrijke grote oranjebomen die in kuiten staan, vallen direct op. Enkele zijn al ruim twee eeuwen oud; ze dragen vruchten die in twee en een half jaar rijpen. Als ze rijp zijn, worden ze in het kasteel tot marmelade verwerkt. Een wandeling door de tuin geeft ook de mogelijkheid het kasteel van de zijkant te bekijken. En te genieten van een overdaad aan bloeiende vaste en eenjarige planten, waarvan er jaarlijks vele duizenden in de borders worden verwerkt. Een bijzonder element vormen ook de fraaie zonnepijlers die in de tuin te vinden zijn. Zo staat voor de Oranjerie een horizontale zonnepijler uit 1642, die in Engeland is gemaakt. Het is duidelijk: wie deze wandeling maakt, over het landgoed Twickel op een dag dat de tuin opengesteld is voor bezoekers, ontdekt veel moois en kan volop in alle rust genieten van deze paradijselijke tuin.

Routebeschrijving

1. Komend van uit het station wandelt u meteen naar rechts. Na ca 100 m ziet u links de Dr Gewinstraat. Die gaat u in.

2. Loop door tot de driesprong en ga rechts de Zuiderhagen in. Steek aan het eind de weg over. Naast de parkeerplaats van Hotel De Zwaan begint het Rentmeesterslaantje. Dat brengt u bij de Twickelerlaan. Die wandelt u in tot het kasteel. U kunt nu eerst de wandeling maken door het landgoed of een bezoek brengen aan de tuinen (voor dagen en tijden: zie de informatie over dit onderwerp).

3. Recht tegenover het kasteel begint bij het voorplein een verharde weg met aan beide kanten weiland. Dat is het Bornse Voetpad. Als u deze weg oploopt, passeert u tweemaal een brug. Direct na de tweede brug wandelt u links het voetpad in. Het pad voert door het Twickelerbos.

4. Deze bosweg loopt u af tot u na ca. 600 m bij een duidelijke viersprong komt. Ga daar linksaf. Na 100 m komt u bij een verkeersweg. Steek die (voorzichtig!) over en ga aan de overkant bij het hek het bos weer in.
5. Langs een smal bospad wandelend, komt u uit bij een kruising. Ga hier linksaf over het verharde weggetje. U komt nu bij een oude watermolen, de Noordmolen. Ga daarna over de tweede brug rechtsaf.
6. Bij de boerderij Möllinkwoner rechtdoor (rechts is een zuivelboerderij) tot u bij de verkeersweg komt. Ga even naar rechts; na ca. 100 m ziet u aan de overkant de 'Dikke Steen' die met 12 paarden uit de grond is getrokken.
7. Loop de 100 m weer terug en ga dan rechtdoor. Na ca. 500 m gaat u bij de tweede zijweg rechts (huisnr 15) rechtsaf. Deze weg is verhard maar gaat na 100 m over in een zandpad. U wandelt nu op de Deldener-esch.
8. Steek de kruising over en ga als u bij een smalle verharde weg komt linksaf langs de bank die herinnert aan de in 1969 afgebroken Eschschool.
9. Bij de grote verkeersweg gaat u linksaf (links ziet u Restaurant 't Hoogspel). Bij de volgende kruising staat een bord naar kasteel Twickel naar rechts. Die laan wandelt u in, u passeert aan uw rechterhand het kasteel.
10. Loop door tot het hek, waar het Rentmeesterlaantje begint. en wandel via de Zuiderhagen en de Dr. Gewinstraat terug naar het station.
11. Als u ook kennis wilt maken met het charmante stadje Delden of een bezoek wilt brengen aan het Zoutmuseum, ga dan aan het eind van het Rentmeesterlaantje direct rechts het keienstraatje in (de Noordehagen). Aan het einde linksaf de Marktstraat in, rechts een pomp en de Hervormde Kerk. Op de hoek van de Langestraat vindt u het Zoutmuseum. Om bij het station te komen gaat u de Kortestraat in. Bij de Zuderhagen oversteken en rechtdoor via de von Elggstraat naar het station.
12. We hopen dat u een plezierige wandeling heeft gemaakt door de bossen van Twickel en wensen u verder een goede reis naar huis.

Uitgave: maart 1994